

*První „počítačové udělátko“ pro úsporu práce jsem vytvořil jako zadaný úkol před 55 lety. Byl to program „**Tisková banka**“ v jazyku **COBOL** pro jednotný tisk výstupních sestav na sálovém počítači Tesla 200 v nově budovaném **Výpočetním středisku Podnikového ředitelství Ingstav n.p. Brno**. V průběhu dalších let jsem jich už z vlastní iniciativy i s pomocí kolegů vymyslel a realizoval celou řadu. To poslední – **výpočtové aplikační rozšíření „Mini-web“**, které **jsme společně s vnukem Michalem Dufkem zprovozili letos v lednu**, je předmětem dnešní přednášky v Technickém muzeu v Brně. Dále se pokusím ukázat, že taková „udělátka“, resp. „vlastní programové vybavení“, spolu se systémovým přístupem mohou mít i docela zásadní význam.*

Od Tiskové banky 1970 k Mini-web 2025

Díky zmíněnému programu i dalším pro usnadnění práce, se VS Ingstav velice rychle stalo významným konzultačním místem nejen ve stavebnictví, ale v branži sálových počítačů vůbec. Na náš jednodenní (!) seminář o racionalizaci práce VS v dubnu 1975 vážilo cestu i nějakou stovku kilometrů na 200 vedoucích pracovníků. Od Prahy, Českým Budějovic, Liberce či Ostravy až po Bratislavu, Žilinu, Košice, Prešov, atd.

Mezi iniciátory a hlavní přednášející semináře tehdy patřili vedoucí programátor analytik VS Ingstav Brno **Vlastimil Čevela** a systémový programátor TOS Kuřim **Branislav Lacko**, dnes docent VUT Brno, který bude dnešní přednášku v TMB řídit. Na prezentované stavebnici se podíleli též kolegové z Modřického pěveckého sboru - **Vladimír Vérosta**, který vytvořil grafické ovládání Mini-web (tehdy byl vedoucím týmu kompilátoru COBOL pro počítače řady EC-1020) a **Miroslav Sycha**, který nám radil při inovaci programů Python (v době konání semináře se teprve chystal za dva měsíce narodit).

Tehdejší výpočetní středisko Ingstavu, které intenzívně pracovalo v letech 1970 až 1990 se postupně vypracovalo na důležitého a uznávaného partnera nejen v mateřském podniku, ale i v rámci nadřízeného ISGR Bratislava a rezortů stavebnictví ČR o SR. Opakovaně vyhrálo s počítači **Tesla 200** i **EC 1026** soutěž o nejlépe fungující VS, realizovalo celostátní distribuci ceníků stavebních prací na mg-páskách a mikrofiších, jeho norma řízení byla podkladem pro rezortní pokyny k budování ASŘ a podílelo se na dalších významných projektech.

Podrobnosti, které je možno o práci VS Ingstav najít na prog-story.technicalmuseum.cz, na mnoha příkladech ukazují, že za jeho mimořádnými výsledky stojí skutečnost, že se nečekalo na nabídku obecných řešení, která v té době byla minimální, ale vytvořilo se potřebné programové řešení vlastní.

V Ingstavu jsem získal zkušenosti s řadou nástrojů pro automatizované usnadnění práce, ale jejich sílu jsem naplno ocenil v letech 1990 až 2003 (částečně do 2014) jako malá soukromá firma „**Programátorské služby COBOL**“. Bez „na míru“ pro moji firmu od kolegů vytvořeného vývojového prostředí s vlastními doplňky, kde od počátku mj. už tehdy fungovaly lokální hypertextové odkazy, bych nikdy sám nedokázal úspěšně zvládnout zakázky na převedení systémů se stovkami programů a tisícirovkami řádků zdrojových kódů ze sálových počítačů na PC pro Kovohutě Břidličná, Brano Hradec nad Moravicí, ani další úkoly.

Stavebnice, kterou děti ze ZŠ Újezd u Brna s učitelem **Pavlem Poláchem** i z jiných škol samy tvořily lokální webové stránky, vznikla ještě v 90-tých letech min. století a její další verze umožnila od roku 2005 s kamarádem fotografem **Mirkem Hájkem** vydávat na webu a na CD **Modřický Internetový Magazín - MIM**. Od školního roku 2008/9 pak s ní paní učitelky **Koubková, Kurečková, Šenkýřová, Řehořová** a další, začaly navrhovat první stránky webu ZŠ Modřice. Tyto stavebnice však využívaly jednoduchý kompilátor COBOL, který nebylo možno převést pod novější verze Windows, takže další rozvoj se zastavil.

Po různých pokusech se skripty Windows, jsem na stará kolena zkusil experimentovat s jazykem **Python**, který se ukázal jako **vynikající nástroj pro snadno srozumitelné programování nejen výpočtů, ale i datových úloh**. A tak na přelomu let 2021/22 vznikla koncepce „**Programovací stavebnice Mini-web**“. Spolu s publikováním obnoveného MIMu a stránek kolem pěveckého sboru a koncertů na radnici byla v dalších letech ověřena její použitelnost.

Vedle existence bohatého archívu MIMu a zkušeností Mirka Hájka to byl hlavní důvod, proč jsem si v roce 2024 ve svých 86 letech troufl samostatně převzít úkol dát dohromady projekt přípravy a realizace FOTO výstavy 30 let města Modřice. Měl jsem totiž spolehlivě vyzkoušeno, že je možné velice pružně na webu prezentovat a snadno měnit texty, foto i odkazy. Proto nebyl problém rychle zpřístupnit kterékoliv z desítek existujících alb a k diskuzi předkládat různé varianty obsazení výstavních panelů.

S ohledem na konečný počet 241 vystavených foto a velké změny při jejich výběru to bylo samozřejmě náročné na čas a přesnost v detailech. Forma sdílené prezentace podkladů na webu radnice však byla všemi zúčastněnými oceněna jako užitečná a příprava instalace desek s fotografiemi na panely podle otevřeného notebooku se scénářem to jen potvrdila.

Stavebnice Mini-web, která je zdarma ke stažení na výše citovaném webu „prog-story“, je z mé strany pokus o jistý souhrn znalostí a zkušeností za 55 let IT praxe. Vycházím totiž z přesvědčení, že tak jako se „ve velkém“ firmy seznam.cz, rohlik.cz, knihobot.cz i další chlubí tím, že na jejich úspěchu má podstatný podíl „vlastní programové vybavení“, může Mini-web sloužit jako užitečný nástroj k podobnému využití počítače „v malém“. Ať již pro zajímavé volnočasové využití či studium anebo jako nástroj, kterým může malá firma „vzít úkolování počítače pro svoje speciální potřeby do vlastních rukou“ a tím získat konkurenční výhodu.

ČeV – 18. června 2025